

Jaarstukken 2022

Gemeente
Hengelo

6.3 Onderhoud kapitaalgoederen

De kapitaalgoederen zoals wegen, groen, riolering, haven en gemeentelijke gebouwen zijn van groot belang voor het functioneren van onze gemeente op het gebied van leefbaarheid, veiligheid, verkeer, vervoer en recreatie. Een groot deel van het gemeentelijk vermogen is geïnvesteerd in kapitaalgoederen. Onderhoud en beheer is nodig om de veiligheid te waarborgen en kapitaalvernietiging te voorkomen. Met het beheer en onderhoud van onze wegen, riolering, water, openbaar groen en gemeentelijke gebouwen is een grote inzet van onze middelen gemoeid. De lasten van de kapitaalgoederen zijn onderdeel van de verschillende programma's. Deze paragraaf geeft een integraal inzicht in de kaders, ontwikkelingen, onderhoudstoestand en kosten van onze kapitaalgoederen over de programma's heen.

Het kort cyclisch onderhoud van de openbare ruimte is ondergebracht bij de uitvoeringsorganisatie SWB/Gildebor. Zij houden de dienstverlening en de kwaliteit van de openbare ruimte op peil én creëren arbeidsplaatsen voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. De afgelopen jaren is gestreefd naar een vitale organisatie waarmee efficiencyoptimalisatie kon worden gerealiseerd. Hiermee kan SWB/Gildebor de vastgestelde kwaliteit van dienstverlening en beheer en onderhoud van de openbare ruimte leveren én meer mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt toeleiden naar regulier werk.

In 2019 is gestart met een doorkijk naar de toekomst voor de kapitaalgoederen. Voor de kapitaalgoederen wegen, civiele kunstwerken, openbare verlichting, groen en rioleringen is in de zomerbrief 2022-2025 een voorstel gedaan om middelen beschikbaar te stellen voor vervangingen. Dit voorstel is vastgesteld en opgenomen in de meerjarenbegroting. De ingezette systematiek zal jaarlijks bijgesteld worden om blijvend een doorkijk te hebben in de meerjarenbegrotingen. In deze paragraaf wordt een beeld geschetst hoe de werkelijke onderhoudsbedragen zich verhouden tot de begrote.

6.3.1 Wegen

Volumes

Cementbeton	139.615	M ²
Dicht asfaltbeton	1.951.594	M ²
Elementen	2.753.866	M ²
Halfverharding	178.712	M ²
Overige	35.727	M ²
Totaal	5.059.514	M ²

Waaronder		
Fietspad	361.961	M ²
Rijbanen	2.683.934	M ²
Voetpad	1.213.779	M ²

Onderhoudssystematiek

De gemeente Hengelo hanteert voor het beheer en onderhoud van wegen het kwaliteitsniveau zoals deze omschreven zijn in de landelijke richtlijnen van het CROW. De wegen worden volgens een programma beheerd en onderhouden. Daarnaast worden kleine reparaties uitgevoerd naar aanleiding van meldingen door bewoners over de openbare ruimte. Het onderhoudsniveau is niet veranderd en Hengelo streeft ernaar om de richtlijnen van het CROW te handhaven. Waar we voorheen één keer per twee jaar inspecteren, zijn we nu overgegaan om jaarlijks de wegen te inspecteren. Verder zijn er geen relevante veranderingen ten opzichte van vorig jaar.

Relevante beleidsnota's

Zie: 5.2.2 Verkeer, wegen en water

Grote projecten en ontwikkelingen

In het kader van de vervanging kapitaalgoederen is er een aantal noemenswaardigheden:

- De Kettingbrugweg, Mensinkweg en Boldershoekweg zijn opnieuw aangelegd.
- Voor wat betreft kunstwerken is een aantal houten bruggen van de Hesbeek en Tijertsbeek vervangen. In 2023 volgt de afronding van de beoogde vervangingen in de Hesbeek en Tijertsbeek.
- Ook is de Anthoniusstraat opnieuw aangelegd. Dit is binnen een project opgepakt en de afronding is binnenkort.
- In het project Bloemenbuurt worden het Krokus-, Hyacinten-, Gentiaan- en Anjelierenpad en de Gladiolen-, Narcis-, Primula-, Zonnebloem-, Reseda- en Asterstraat opnieuw aangelegd. Als dit project is afgerond, zijn ook deze vervangingen gerealiseerd.
- De vervanging van de fietspaden Hasseler Es is technisch voorbereid. Bij de voorbereiding werd duidelijk dat de scope breder is dan oorspronkelijk verwacht. De vervanging is daarom verder als project opgepakt waarbij ook aandacht is voor groen, duurzaamheid en een aantal verkeerszaken.

Grote onderhoudsprojecten

- Asfaltonderhoudswerken: Palestrina/Vilvaldi/Verdi en Rossinistraat, Leusveenweg, Sweelinckstraat, Oelersteeg/Geurdsweg, Duinkerken straat en zijwegen, Rhijnvis Feithstraat, Borgmanweg, Laarhuisweg en Kemerinksweg, Olde Meulenweg, Vockersweg, Wielewaalstraat.
- Herstel straatwerk: Jan Tooropstraat, Filosofenbuurt, Paul Pellastraat, Hampshire, Anthoniusstraat, Leusveenweg, Sweelinckstraat/Paginistraat.

Huidige staat van onderhoud

Van achterstallig onderhoud op verhardingen is geen sprake. Waar de technische veiligheidsnorm is overschreden, wordt gehandeld en gerepareerd. Wel is er nog steeds sprake van achterstanden in de vervangingen die geleidelijk op peil worden gebracht. Dit geldt zowel op het gebied van verharding als kunstwerken en verlichting. Deze wordt onder andere veroorzaakt doordat in de jaren '70 en '80 veel infrastructurele voorzieningen zijn aangelegd, die nu toe zijn aan vervanging. Inmiddels zijn de kosten voor het uitvoeren van onderhoudswerkzaamheden verhoogd. Als richtlijn wordt gehanteerd dat de staat van onze wegen te allen tijde te laten voldoen aan de landelijke CROW richtlijnen. De veiligheid is nog gewaarborgd.

De uitvoeringsorganisatie SWB/Gildebor voert het kort cyclisch onderhoud uit. Meldingen worden verholpen en kleine reparaties aan straatwerk uitgevoerd. Het grote onderhoud aan de wegen, trottoirs en andere verhardingen wordt hoofdzakelijk uitgevoerd door aannemers in opdracht van de gemeente. Opdrachten worden verstrekt als er niet meer voldaan wordt aan de landelijke richtlijnen voor wegen of wanneer er schades geconstateerd zijn waarbij onderhoud vereist is. Zo blijft de veiligheid gewaarborgd.

Financiën

Via de kadernota's zijn investeringsbedragen vastgesteld om ook in wegen en trottoirs te investeren. Hiermee worden verhardingen vervangen door nieuwe bestratingen of een nieuwe asfaltconstructie. De middelen zullen jaarlijks bijgesteld gaan worden middels de afgesproken systematiek van onderhoud kapitaalgoederen. Er wordt voor de vervangingen van de wegen nu jaarlijks gereserveerd. De budgetten zijn normaliter voldoende om de wegen te blijven laten voldoen aan de landelijke CROW richtlijnen. Echter, het afgelopen jaar zijn de brandstof- en materiaalskosten sterk toegenomen. Dit als gevolg van flink stijgende energieprijzen en de schaarste van materiaal. Niet alleen hebben wij te maken gehad met meerkosten, wij hebben ook te maken gehad met vertragingen in leveranties van materiaal waardoor niet alle vervangingen zijn uitgevoerd. Daarnaast zagen wij ook dat door krapte op de arbeidsmarkt de personeelskosten toenemen. Al met al zijn de kosten sterk toegenomen en de verwachting is dat dit nog voortduurt.

De budgetten zijn:

Wegen, Verkeer en Vervoer	Bedrag begroot saldo	Bedrag werkelijk saldo	Bedrag restant saldo
Salarissen en sociale lasten	877.388	1.170.787	-293.399
Kapitaallasten ¹	499.122	492.306	6.816
Exploitatie- en onderhoud	6.102.972	6.066.423	36.549
	7.479.482	7.729.516	-250.034

1. Het onderdeel 'kapitaallasten' in de cijfermatige overzichten behoort weliswaar niet tot de scope van deze paragraaf, maar is om wille van de volledigheid hier toch zichtbaar gemaakt.

6.3.2 Groen

Volumes

Bomen	37.718	st.
Natuurlijke beplanting	832.307	M²
Cultuurlijke beplanting	243.984	M²
Gras	3.772.299	M²

Onderhoudssystematiek

In 2005 stelde de gemeenteraad het IBOR Stedelijk Niveau vast waarmee de kwaliteit van de openbare ruimte is bepaald en kan worden beoordeeld. IBOR staat voor Instrument Beheer Openbare Ruimte. Deze systematiek is overgegaan naar KOR2018 van de landelijke CROW-richtlijnen. KOR staat voor Kwaliteitscatalogus Openbare Ruimte. Voor de bewoners zijn er geen merkbare verschillen in de openbare ruimte. Het beeldkwaliteitssysteem van IBOR is vergelijkbaar met de KOR systematiek. Met de KOR is de beeldkwaliteitssystemiek eigenlijk verder geprofessionaliseerd en gestandaardiseerd. Het college heeft de raad hierover per brief geïnformeerd. Het onderhoudsniveau is onveranderd.

Relevante beleidsnota's

Zie: 5.2.7 Beheer Openbare Ruimte en Duurzaamheid.

Grote projecten en ontwikkelingen

Dalmeden: het gedeelte CPO Kamers is in de zomer woonrijp gemaakt.

- Deelgebied 2 van Deldenerstraat en Mitchamplein tussen Tuindorpstraat en Langestraat is in de loop van 2022 afgerond.
- Herinrichting Lambertushof; voorbereidingen opgestart, in 2023 uitvoering.
- Herinrichting markt en gedeelte centrum is bijna afgerond. Oplevering voorjaar 2023.
- Voortzetten project van grijs naar groen; in 2022 zijn werkzaamheden in de wijken Noord en Slangenbeek aangelegd en er zijn voorbereidingen getroffen voor de Wilderinkshoek en Groot Driene.
- In de winterperiode 2022 is ongeveer 25% van de slechtste gemeentelijke groenvakken gerenoveerd. Groenvakken zijn opgewaardeerd qua bodem/bemesting en daarbij is tegelijkertijd gekeken naar de juiste soort op de juiste plek.

Huidige staat van onderhoud

De norm om in Hengelo minimaal 90% van het onderhoud uit te voeren conform het vastgestelde beeldkwaliteitsniveau is niet voor alle onderhoudscategorieën behaald. Dat geldt voornamelijk voor de onkruidbeheersing op verhardingen en natuurlijk afval (bladeren en onkruid) in goten van wegen. Gildebos anticipeert hierop door inzet van vernieuwde technieken en extra externe inhuur om deze achterstanden meer op peil te krijgen.

De eikenprocessierups zorgde ook in 2022 voor minder overlast dan de jaren ervoor. Dat is onder andere het gevolg geweest van gunstige weersomstandigheden, in combinatie met de gerichte bestrijding (nematoden en wegzuigen),